

بررسی آرای داوری در رویه قضایی ایران و محاکم بین‌المللی

اسمعیل گرزین^۱، حمید رضا اسماعیلی^۲

^۱ گروه حقوق، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.

^۲ گروه حقوق، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.

چکیده

داوری در کنار رسیدگی قضایی یکی از روش‌های جایگزین حل اختلاف است و دارای مزیت‌هایی نسبت به رسیدگی قضایی می‌باشد؛ که از جمله آن سرعت و تخصصی بودن و اعتماد طرفین نسبت به داور انتخابی است که مورد توجه قرار گرفته است؛ و به‌کارگیری داوری در حل اختلافات تجاری به‌ویژه در سطح بین‌المللی گسترده است. دادرسی در دادگاه روندی پرهزینه و طولانی است که با طبع تجارت ناسازگار است به‌خصوص در عرصه تجارت بین‌المللی. هم‌زمان با گسترش دامنه نفوذ این نهاد و استقبال از داوری جهت حل اختلاف بین مردم مسائل حقوقی آن و از جمله میزان مداخله دادگاه در امر داوری بیشتر نمود و ظهور پیدا می‌کند؛ و از طرفی دیگر وجود قوانین نمونه مانند آنیسترال جهت هماهنگ کردن قوانین داوری و وحدت حقوقی در کشورها وضع شده است. با این توصیف آنچه در پژوهش حاضر بررسی شده است، مفهوم داوری و ماهیت آن در حوزه داخلی و بین‌المللی و همچنین داوری در رویه قضایی می‌باشد. بر این اساس ضمن احصا معایب و مزایای داوری، تعیین حدود نظارت، دخالت و نقض و ابرام‌های دادگاه در امور داوری از مسائل مهمی است که در کنار توسعه داوری تحلیل‌های دقیقی را می‌طلبد و رویه قضایی که در خط مقدم استماع دعاوی داوری می‌باشد بیشتر به این تحلیل‌ها نیازمند است چرا که اگر این دعاوی با دقت بررسی نشوند، مانع از تحقق اهداف داوری شده و اطلاع رسیدگی را باعث می‌شوند. نهادهای داوری و داوران حقیقی نیز می‌توانند با آسیب‌شناسی آرای خود، از تکرار موارد ابطال یا عدم اجرای رأی جلوگیری نمایند و در این راه به تحلیل‌های دکتترین و رویکرد رویه قضایی توجه نمایند؛ و به نظر می‌رسد قوانین ایران که بیشتر برگرفته از فقه اسلامی است، در موضوع داوری منابع فقهی را به طور کامل سرلوحه تدوین قوانین بین‌المللی به‌ویژه قانون تجاری بین‌المللی قرار نداده و سعی نموده قانونی را وضع کند که علاوه بر اینکه دارای شاخصه‌های اسلامی می‌باشد بتواند به مقررات داوری بین‌المللی نزدیک‌تر باشد.

واژه‌های کلیدی: آرای داوری، رویه قضایی ایران، داوری بین‌المللی، قانون نمونه آنیسترال.

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۴، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۷، صفحات ۱۰-۱